

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU
* JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄÄLEKANDJA *

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti.
Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

IX. aastakäik.

Reedel, 18. mail 1928. a.

IX. aastakäik.

Kui hiiglased langevad

Ürgjõu viimased suursaavutused varisevad tehnika ründamisel. Kuulitõuge koondab Amsterdamis imestamisväärsema konkurentsi.

Kuulitõuke ilmarekordi — 15.54,5 — peeti üheks kindlamaks kaljuks inimvõime suursaavutuste peres. Oli ta ju püstitatud juba 1909, aastal 21. augustil San Franciscos sarnase hiiglase poolt nagu Ralf Rose, kes ligi 2 meetrit pikk ja üle 120 kg. raske. Ainsaks konkurendiks suurele Ralfile oli New-Yorgi suurim politseinik Pat McDonald, kes ka raudmuna üle 15 meetri kõmmutas.

Kui liivaannus suure Ralfi ära viis ja Patriku pea hõbetama löi, järjest pealetulev kuulitõukajate põlv aga ikka madalamaks ja nigelamaks kuivas, usuti kord juba Ralf Rose'i saavutust igavest iga päri. Sest oli kord aegu, kus maailmas keegi mees naljalt üle 14 meetri ei küütnud. Ralf Rose püsis otse ebajumaliku eeskujuna.

Tema tehnikat jälgiti, kopeeriti ja tõugati lõpmata vähe. Sest kopeerijatel puudus just Rose'i olulisem osa — jõud, keharaskus. Enne Pariisi olümpiaadi hakkas aga Ameerikast jälle muinaslugusid kuulduma, seal ületati 15 meetri piir, ja seda võrdlemisi nigelate meeste poolt — Hauser, Hills, Hartranft. Kuuldusi peeti esmalt kõmuks, kuni Pariisis võidi tegeli-

Endine ja praegune suurus.

Keskel Ralf Rose, äärtel kaks näidet Hirschfeldi tõuketehnikast.

kult veenduda, et kuulitõuke arenemine on uue pöörde võtnud, teistsugused tüübid teda harrastama hakanud, jõu asemel kiirus ja tehnika astunud.

Siis hakkas häid kuulitõukajaid sigi-

nema kui seeni — kõik kolme nimetatud H'i tüübilised. Soomes Vahlstedt, Yrjölä, Järvinen, Ungaris Daranyi, Saksas Brechenmacher, Söllinger jne. Juba möödunud aastal jõuti Euroopas sageli 15 mtr. lähedale ja mõned üksikud lipsasid üle selle.

Tänavune hooaeg algas aga pisut ja-lustrabavalt. Sakslane Hirschfeld, kes möödunud aastal 14.48-ni tõusis, tõukas viskajate olümpiakursusel 15.39. Kaheldi ja vangutati pead — Saksa asjad, kõmu! Imestus ei saanud veel vaibuda, kui Ameerikas Johnny Kuck 15.56 suskas. Ilmarekord! Mees 1.85 pikk, 85 kg. raske, 19 või 20 aastat vana. Nädala pärast juba ilmarekordi parandus temalt — 15.60. Kuid samal päeval lööb veel sakslane Hirschfeld nii Kucki kui Ralf Rose'i nässu — 15.79 kõlab tema tagajärg. Kehamõõtudel veel nigelam mees Kuckist. Seejuures rida tõukeid üle 15 meetri.

Sõna „üllatus“ on siin juba õige vähe-ütle.

Kuid kaua ei tule nüüd vist praegusegi ilmarekordi juures imestuda, uusi mehi ja uusi tõukeid on peale tulemas. Juba räägitakse 16 meetrist, kui õige lähedal-

(Järg 3. lhk.)

Saksa uuestisünd spordi kaudu

Intervjuu president Hindenburgiga

Ameerika ajakirjanik G. S. Viereck käis hiljuti Saksa president Hindenburgi intervjuerimas. Toome tema kirjutuse:

„Mammajad ei ole veel ajalugu teinud!“ Need olid esimesed sõnad, millega president jutuajamise alustas. Jutt kaldus spordi arendavasse mõjusse rahva peale, mille tagajärjel Saksa suhtes peavad Amsterdami olümpiamängudel nähtavale tulema. Jutuajamise juures viibis ka dr. Levald, Saksa kehalise kasvatuse nõukogu esimees.

Krupp teeb tänapäev suurtükide asemel sahu ja labidaid, ja Saksa rahvas on relvad vahetanud turni- ja spordiriistade vastu. Mammajakesi ei taha ta kasvatada. Hindenburgi hiiglakogu on talle eeskujuks.

President Hindenburg usub, et ter- ves kehas terve vaim valitseb. „Mens sana in corpore sano,“ see ja veel teine ladin- vanasõna „Ora et labora“ — „Tee tööd ja palu jumalat“ — on Hindenburgi elu- filosoofiaks.

„Saksa poliitiline ja majanduslik uues- tikosumine tugeneb minu arvates selle kõva organisatsiooni ja distsipliini jalule- seadmisel, mis vana sõjaväega põhja läks. Need ei olnud mulle mingiks eriliseks militarismi tunnusemärgiks, vaid ma vaat- lesin neid alati kasvatuslikust seisuko- hast. Meie püüame, nii olen ma alati öel- nud, asutada uue kooli, luua uued roopad kasvatusse. Kui meie selles ebaõnnestume, oma muretu, väheulatava kasvatusse juure istuma jääme, siis purustame meie oma rahvuse aluse. Kõik meie valitsuse püüed ja pingutused osutuvad siis asja- tuks.“

Saksamaa, kes alati sümpatiseerinud ühistööd, nägi kehaharrastuses ja võim- lemises ainsat pääseteed oma rahva päästmiseks sõjahädadest. „Sakslased,“ tähendas president, „olid esimesed, kes sundkinnituse haiguste, õnnetuste ja in- valiidsiteedi vastu sisse seadsid, Saksa- maa oli ka esimene maa, kes riikliku ke- halise kasvatusse ülikooli asutas.“ Presi- dent Hindenburg ei usu aga, et praeguse- aja Saksa sportivast noorsoost oleks või- malik sõjaväge luua, kes ilmasõja võitja- tega suudaks võitlust alustada, sõjaväge, nagu loodi turnijatest peale Preisimaa vallutamist Napoleoni päevil. Hindenbur- gi sihiks on rahvuse ülesehitus, ta ei rää- gi spordist kui sõdur. Ajad on Napoleoni sõdadest saadik muutunud. Kehaline jõud ei asenda tanke, mürkgaase, lennu- keid ja kahureid. Saksamaa ei mõtle sõ- dimisele, vaid töötab oma tõusuks.

80-aastane Hindenburg on ise keha- lise tugevuse eeskujuks. Mõne päeva eest tuli vast Bayeri Alpidest kitsejähilt, kus ta kolm ööd-päeva lumetuiskudes ringi kolas ja üksildases onnis 1700 mtr. kõr- gusel ööbis. Talle ei tee mingit raskust terve öö reisida, ta magab rahulikult ki- hutavas rongis, tõuseb järgmisel hommik- ul värskena ja võib kohe kõnet pidada. Ta armsaim kodu on aga metsad.

Oma elava huvi tõttu spordi vastu la- seb Hindenburg alati enesele ettekandeid teha spordi arenemisest. On ju üldiselt teada, et Hindenburg ujuja Rademacheri selle võiduka Ameerika turnee järele eri- lisel audientsil vastu võttis, et oma süm- paatiat spordile väljendada.

President Hindenburg jälgib suure huviga dr. Levaldi tööd, kes sakslastest tahab spordirahvast teha. Selle plaani teostamisele asus dr. Levald juba eelmise presidendi, Friedrich Eberti, ajal.

„Laske omale dr. Levaldi jutustada,“ ütles ta mulle. „Dr. Levald võib teile täpselt meie kavad edasi anda.“ Dr. Le- vald presidendist ergutatuna, seletas mul- le siis põhjalikult, kuidas Saksamaa oma rahva kehalist tugevust saavutada mõt- leb. Spordinõukogu on kujunenud komi- teest, mis Saksa osavõttu Ateena olümpia- mängude vastu valmistab ja on asutatud aastal 1895. Praegu on ta all 30.000 spor- diseltsi, üle nelja miljoni liikmega. Juha- tuses on esitatud nii valitsuse kui üksik- riikide valitsused. Propagandat harras- tatakse valitsuse juhtnööride järele. Spordinõukogu mõjul on turnimine sun- duslikuks tehtud ja ta eesmärgiks on nüüd laialdast spordiväljade ja staadi- onide võrku üle terve riigi rajada.

Nõukogu seisab ühenduses riigipäe- vaga ja mõjutab seadusandlust küsimus- tes, mis puutuvad rahva hügieeni ja ke- halist kasvatust. Dr. Levald on vaheta- litaja valitsuse ja spordiliitude vahel.

Peale ilmasõja näitas statistika — nii rääkis dr. Levald — õige kurba pilti Sak- sa rahva tervishoidlikust seisukorrast. Oldi põhja vajunud! Meie küsisime nõu eriteadlastelt, õpetlastelt, meie kohusta- sime Keiser Wilhelmi instituudi füsioloogilise osakonna koostööle meiega. Meie äratasime tagajärgedega huvi tööstusil- mas. Kui meil õnnestuks, rääkisime meie riigipäeval, oma rahvast tervemaks ja tugevamaks teha ja töövõimsust vä- hemalt 10 aasta võrra pikendada, kas ei tuleks meil seda kõige jõuga siis toetada? Meil õnnestus oma ettevõttele toetust saa- da. Berliini hiiglastaadionist, kus või- malus on igat liiki sporte harrastada, are- nes spordifoorum, mille eesmärgiks oli rahvuslikku aluspõhja meie liikumisele panna. Iga kehalise kasvatusse ülikooli õpilane on sunnitud iga sporti tegema. Kergejõustikus, ujumises, turnimises jne. peab ta teatud tasapinnani ulatama. Pea- le selle peab ta enesele turnimises või spordis valima mõne eriala. Sellele li- sanduvad: võimlemine, maadlus poks, vehklemine, uisutamine, suusatamine, jalgpall, hokkei, käsipall, tennis, golf jne., jne. Naisõpilased peavad peaaegu kõike sedasama tegema, väljaarvatud maadlus ja dshiu-dshitsu.

President Hindenburg katkestas siin jutuajamise: „Meie eesmärgiks on mit- mekülgne ja ühetasane keha väljaarendamine. Minu tähelepanekud sõjaväes on näidanud, et ülearendamine mõnel üksik- alal ennem inimese nõrkust kui tugevust tähendab.“

Antropomeetiline laboratoorium ühen- duses kehalise kasvatusse ülikooliga — jat- kas dr. Levald — tegutseb kehamõõtmiste ja kehaehitustega. Seal juurdletakse loomulikkude ja kutseliste vigadega ke- hade üle. Meie püüame kindlaks teha, kui palju haiguslikud kalduvused tervist mõjutavad, mis jällegi vastava statistika õigeks mõistmiseks tarvilik on. Iga üli- õpilast mõõdetakse ja katsetatakse vähe- malt kaks korda semestri jooksul. Tehak- se katseid füüsiliste reaktsioonide kind-

laksmääramisel kõigil spordialadel. Meie püüame reaktsiooni täpset kraadi orga- nismile absoluutse tervise juures kind- laks määrata. Meie füsioloogiline labora- toorium tegutseb keemiliste ja füüsiliste reaktsioonide mõjudega organismile. Meie uurime inimese väsimuse kraadi kehahar- jutuste järele. Inimenergia kulutus keha liigutamisel spordis ja töös on meie uurim- muste eriala. Inimese seisukorda unes uuritakse kopsu ja pulsitegevuse järele.

Mõni asi dr. Levaldi seletustest näis Hindenburgilegi uudis olevat. „Ma olen- tan,“ tähendas ta dr. Levaldile, „et teie oma õpilaste vaimlisi omadusigi tähelepa- nuta ei jäta. Enese sõduripraktikast olen ma leidnud, et peaaegu sama tähtis on kui keha, vahel isegi tähtsam.“

„Muidugi mitte, härra president,“ vastas dr. Levald, „vaimline seisukord ei ole sugugi unustusse jäetud. Psühholoogilisi nähtusi uuritakse väga tundeliste instrumentidega ja mõningaid neist tarvi- tavad nii üliõpilased kui teadlased. — Ke- halise kasvatusse ülikooli kodu on Berliini staadion, kreeka stiilis amfiteater, kuid moodsate printsiipide kohaselt sisse sea- tud. President Hindenburg viibib seal sageli külalisena.“

„Just tähtne hommikul olin ma seal,“ tähendas president.

„Viimasel ajal,“ jätkas dr. Levald, „oleme meie rohkesti tegutsenud spordi- foorumiga. See sümboliseerib terve ke- hakultuuri idee kehastust. Õpetlased, idee-inimesed ja praktikainimesed tööta- vad seal kõik koos ühel alal. See ühine püüe teostab vana ilma ideaali — terve vaim terves kehas —, kuid see ei ole mitte mõne üksiku privileegium, vaid kõi- gi kohustus.“

President Hindenburg avaldas sellele väljendusele oma heakskiitu. „Sport,“ ütles ta, „ühendab rahvast.“

„Iseenesest mõistagi,“ jätkas dr. Le- vald, „spordiväljal unustame meie oma poliitilised erinevused. Kehakultuuri tä- hendus on natsionaalne ja internatsionaal- ne. Kehakultuur kuulub mõjuvamate abinõude hulka, et vastatükust mõistmist rahvaste vahel arendada.“

Hindenburg naeratas: „Sport on iga- tahes tähtis tegur kõigi rahvaste elus. Meie loodame, et Saksamaa sportlikud pingutused ei vähenda mitte ainult rahva surevuse protsenti, vaid et ta aitab ka mitmesuguseid haigusi, mille all maailm kannatab, kaotada.“

President Hindenburg tõusis püsti ja raputas mu kätt. Ta käesurumises ei saanud konstateerida ta 80 aastat. Ta on ikka vastuvõtlik uutele ideedele. Sõja- väelane olles seab ta tänapäev siiski keha- harjutused ja — kultuuri üldise sõjaväe- kohustuste kohale.

Ameerikas peetud võistlustel tõukas Johnny Kuck 15.56 kuuli, ületades Rose'i endise rekordi. „Schoolboy“ Barnes pa- randas Sabin Carri teivarekordi 4.31,5 peale, kuna Paddock 175 yardi ka ilmare- kordilise ajaga 17,4 jooksis. Plansky saa- vutas kümnevõistluses 7142,273 punkti ja Eric Krentz heitis ketast 49.10.

Allan Lindquist hüppas Soomes uusi rekorde hoota: kauguses 3.37,5 ja kolmi- kus 10.05.

Hamburis jooksis Boltze 3.000 mtr. 8.53,3, Schumacher hüppas kaugust 6.80 ja Krebs jooksis 500 mtr. 1.06,8.

AMSTERDAMI LOOTUSED SUURENEVAD.

Esmakordselt Eestis hüpatud 1.80 kõrgust. Feldmannil kuulitõuge 14.11. üle 500 sportlase väljal.

Esimesteks hooaja võistlusteks kujunes Tartu spordipäev. Oma mitmekesise kava ning suure osavõtjate arvu ning pealtvaatajaskonnaga kujunes ta meeliulendavaks Tartu sportlaskonna paradiiks. Eriliselt huvitavaks kujunesid kergejõustik oma massilise osavõtu, pineva konkurentsi ja üllatavate tagajärgede poolest, kuna raskejõustik ja jalgpall kujunesid rohkem demonstratsiooniks ning tuuri juures polegi 1.90 enam võimatu.

Kergejõustiklastest oli silmapaistvam kahtlemata Roht. Asja haigevoodilt tõusnud, omas ta tugevat tahet ning puhast stiili. Saavutus 1.80, ilma kordagi treenimata, viletsal maapinnal on enam kui üllatuslik ning soodsama asjaolude konjuktuuri juures polegi 1.90 enam võimatu.

Feldmannil õnnestusid ainult 3 tõuet ning needki mitte täielikult, kuna ta enne võistlust tõukas riietes tunduvalt paremini. Ka siin ei tohiks norm 14.50 enam raskusi tekitada.

Mihelson pühitses keskmaajooksjana esmakordselt suurt triumfi. Kogu talve kestel on mees tõusnud meie keskmaajooksjate eliiti ning töötab veelgi üllatusi valmistada.

Tõeline üllatusmees oli aga 5000 mtr. Valdner. Alles möödunud kevadel jookkus esimesi arglikke samme teinud, ent andekust ilmutanud, on ta pidevalt omi saavutusi parandanud ning oma järjekordse võiduga Laasi üle võib teda kahtlemata meheks nimetada, kes Tartu pikamaameeste klassi jälle endisele standardile kergitab.

Nõrgemad on juba Sprinterid. Andeaim on siin küll Labent, kuid suutis napilt 100 mtr võita lootustandva Koroli „sammu“. Schützil tuleb veel tükk tööd teha oma stiili viimistlemise kallal, kuna ta jookseb loomulikku kuid vigadega jooksu.

Esmakordselt startija Tartu Saksa võimlemiselts varjab häid jõude ja arvatavasti hooaja lõpuks on mõni „täht“ sealt tõusnud.

Nii võib öelda, et spordipäev õnnestus hästi ehkki kergejõustiku võistlustel vilumatute kohtunikkude ja venijate võistlejate tõttu tuli nii mõnigi viivitus ja surunud punkt esile.

Päeva üldine käik.

Hommikul alati E. A. S. K. platsil

Kui hiiglased langevad.

(1. lhk. järg.)

seisvast paratamatusest. Soomlased Vahlstedt ja Järvinen ei ole veel tänava võistelnud, Saksal ja Ameerikal seisavad olümpia katsevõistlused ees, lõpuks olümpiaad ise. Räägitakse, et kuulitõuge koondatakse seekord olümpiaadi tugevaima konkurentsi.

Selle võitjad on meie aastasaja imelapsed, tehnika viimane sõna. Kolikambrisel on lõpuliikult vajunud möödunud sajandi hiiglased, ürgjõulised looduslapsed, kes tulid, nägid ja võitsid, spordist eluküsimust ei teinud, saavutust elusiks ei seadnud, vaid toimisid nii kuidas see nende suurele kondile mugav oli ja suurele südamele rõõmu valmistas.

jalgpalli võistlustega.

Võistlesid vältturniirina 2×15 min. 4 meeskonda. Esimestena kohtasid kaitseväge ja kaitsemaleva. Talise treeningu puudumisel ei suutnud meeskonnad näidata külaldast vormi. Esimene poolaeg lõppes 0:0, teine kaitsemaleva eduks 1:0. Vastased olid enam-vähem ühetugevused. Kaitseväge ridades mängisid suurused Kull, Laamann ja Pool.

Kalev võidab nõrga tempo juures 1:0 ülevalt, kusjuures mängu tasapind eelmisest mängust tunduvalt madalam. Võitjatena kohtavad kaitsemaleva ja Kalev. Siin on kaitsemaleva juba tunduvas ülekaalus ja võidab 4:0, tulles turniiris võitjaks.

Vahepeal oli alanud Taara spordiväljal

raskejõustiku

võitlused. Võistlused kujunesid võrdlemisi kahvatuteks, kuna puudus rida paremaid jõude.

Rattasõidus.

I klassis: 1000 mtr — esimene Lepikov (Kalev) — 2 min. 11,9. 7. Konsen (kaitsemaleva) — 2 min. 15 sek.

5000 mtr. 1. Lepikov — 9 min. 25,1; 2. Konsen — 9 min. 48,8 s.

II klassis: 1000 mtr. — 1. Lõhmus (politseispordiring) 1 m. 59 s.; 2. Fuchs (Kalev) 2 min. 1 sek.; 3. Volker (politsei spordiring) 2 min. 6,6 sek.

5000 mtr. — 1. Lõhmus 8 min. 44,2 s. (pol. spordiring); 2. Veide (pol. sp. ring) 9 min. 9 sek.; 3. Konsen 9 m. 19 sek.

Ümberlinna teatejooksu 10×600 m.

võitis Kalevi meeskond koosseisus Reimann, Anon, Lepik, Piilberg, Valdner, Koger, Laas, Frisch, Pulk, Gern ajaga 17 m 49,2 s. 2. Öppekompanii 18. min. 04,8 sek.; 3. Saksa võimlemiselts.

Pärast lõunat algab kogu sportlaskonna rongikäik. Esinevad pea kõik suuremad seltsid, skoudid, politseinikud ja sõdurid, osavõtjaid üle 500. Neid tervitab Raekojaplatsil linnapea. Sealtsammutakse edasi spordiväljale, kus pärast võimlemisettekandeid algavad kergejõustiku võistlused.

Kuulitõukes — 1. Feldmann 14,11 m; 2. Simson 12,76; 3. Ivask 12,61 m.

100 m jooksu võidab Labent 11,5; 2. Schütz; 3. Korol.

100 m jooksus naistele polnud tuntu- maid suurusi väljale ilmunud ja selle tõttu kujunesid naiste alad äärmiselt nigelateks 2—3 osavõtjaga. Säärastest „numbritest“ tuleks edaspidi hoiduda.

1. Rezoldil aeg 15,2 sek.

Kaugushüppe naistele võidab Rezold 4.30; 2. Leetsy 3.99.

Kõrgushüppes — 1. Roht 180 (uus Tartum. rekord); 2. Kink 170; 3. Martinson 165.

5000 m jooksus — 1. Valdner 17 min. 0,8 sek.; 2. Laas 17 min. 8,2 sek.; 3. Soenberg 17 min. 24,1 sek.; 4. Pulk 17 min. 28,4 sek.

800+400+200+200 m teatejooksu võitis Kalev, teine EASK; 3. Ratsariigement.

10×75 m teatejooksu EASK. 1 m. 36,8 sek.; 2. Kalev 1 m. 41,4 sek.; 3. Saksa

võimlemiselts 1 m. 41,7 s.; 4. Ratsariigement.

Kõieveo võtis 2 div. suurtükivägi. Teiseks tuli politsei, kolmandaks ratsariigement.

Õhtul oli sõdurite kodus koosviibimine kõnedega härra Pahkilt ja Idlalt, sportlik film Tapa suusapäevast ning auhindade väljajagamine. Pealtvaatajaid oli kogu võistlustel, samuti õhtusel aktusel rohkesti.

J. Kg.

O.ü. Esto 10 aastat vana.

Spordiliikumisele lähedalolijatel oli juba ammu selge, et ilma spordi tarbenõude korrapärase varustamiseta meie sport kuidagi läbi ei saa ja otsiti teesid, kuidas seda paremal viisil organiseerida. Hiljem, ärevatel 1917/18 aastal organiseeris gdupp Kalevi tegelasi Eesti spordi tarbenõude o/ü. Esto, kes väiksel tegevust alustas, peamiselt Soome kaubaga, praeguses asukohas Pikk tän. nr. 47.

Juba tegevuse algusel seati eeskujuks Soome Urheiluaitta, kes sel ajal Helsingis kauples ainult spordikaubaga. Nii töötati vabariigi algusaastail, hiljem alustati oma tööstust ja liituti Balti spordiriistade vabrikuga, kellel oli palju pikem iga seljataga ja kes peale sõjaaegset seisakut uuesti alustas oma tegevust.

Tegelaste poolt seati Esto ülesandeks ostjatele pakkuda ainult head ja otstarbekohast kaup, mis enne müügileaskmist tegelikult prooviti meie kogenud sportlaste poolt — ütles Klumberg pärast proovi, et see oda ehk ketas kõlbab, siis võeti kaup müügile, niisama pidi Jüri Lossman jooksusaabaste ehk -kingade kõlvulikkust tunnustama ja samuti oli lugu jalgpalli- ja tennis-kaubaga. Nagu öeldud, ei puudunud soov oma tööstuse saadustega läbi saada juba praktilistel põhustel, sest ostudeks oli välisvaluuta raskesti saadav ja paiguti 1923./24. aastal oli pool osa kaupu oma tööstusest; meie odade, ketaste, suuskade ja tennislööjate kvaliteet tõusis iga aastaga, kuid vabrik ei püsinud meie oludes, kas turu väiksuse või kalkulaatsioonide ja juhtimise puudulikkuse ja vabriku omanikkude lahkkelide tõttu, ja tõi Estole ja tategelastele suure ainelise kahju, millest küll nüüd üle saadud.

Vahepeal tõusis aga o/ü Esto tegevus ja ta laiendas oma ruume, neid ajakohaselt sisse seades ja samuti muretsedes suure vaateakna. Ajajooksul on ta hankinud ka vastavaid väljamaa esitisi ja võib pakkuda igasugust spordikaupa oma laialdasest laost. Kodumaa tööstuse saadused ei puudu ka praegu, kuid nende valmistus on rajatud teisele alusele ja jaotatud mitme töösturi vahel.

Jalgpalli rahvusmeeskond

on pidanud järgmised katsevõistlused: Merkuriga 5:3, väikeseltside koondusega 8:2 ja Narva koondusega 6:2.

Olümpia katsevõistlused tõsimises

peeti 12. mail Tartus. Paremad tagajärjed seal olid: sulgkaal — 1. Kask 270 kg.; 2. Rihmann 255 kg.; kergekaal — 1. Teitelbaum 275 kg.; 2. Miller 240 kg.; keskkaal — 1. Kukk 302,5 kg.; 2. Kraav 235 kg.; poolraskekaal — 1. Luiga 310 kg.; 2. Vink 230 kg.; raskekaal — 1. Luhaäär 355 kg.

— Hilde Schrader ujus Magdeburgis 400 mtr. rinnuli 6.46,8, mis uus ilmerekord. Endine oli hollandlanna M. Baroni 6.54,8.

— Johnny Kuck, kes mõne aja eest 15.56 Ameerikas kuuli tõukas, parandas oma saavutuse nüüd 15.60 peale.

— P. Nurmi võitis Turus 5-kmlise raske murdmaa ajaga 15.44. Koivunalho jooksis 17.09.

— Prantsuse karika „Coupe de France“ võitis jalgpallis Red Star-Olympique, liües C. A. Paris't 3:1.

Argentiina jalgpallimeeskond, ennustatav võitja Amsterdami turniiril.

Everton – Inglise meister.

Tänavuseks Inglise liigavõitjaks tuli Everton. Huddersfield Town, kes lootusi hellitas nii karika võitmiseks kui meistriks tulekuks ja $\frac{1}{2}$ -ku hooajast edukalt sihi poole sammus, kaotas teatavasti saatuslikult karika ja laskis ennast seejärel moraalselt purustatuna ka mitmetest meeskondadest üle ajada, nii et ta koguni tabeli keskpaika langes.

Veel halvemini käis Tottenham Hotspursi käsi, kes kuulsamaid Londoni meeskondi, tänavu aga head mänguõnne ei omanud ja kogu aeg tabeli keskpaigas seisis. Viimane nädal oli aga talle sedavõrd katastroofiline, et ta tabeli eelviimasele kohale langes ja nüüd teise liigasse peab astuma.

Meistrikstulnud Everton võitis 42 peetud mängust 20, mängis 13 viiki ja kaotas 9 korda 53 punkti juures. Väravate vahetamine on 102:66 tema kasuks. Huddersfield Town jäi teisele kohale 51 punktiga Leicester City 48 punkti ees. Peale Tottenham Hotspursi, kel 38 punkti, peab teise liigasse minema ka veel Middlesbrough, kel 37 punkti. Viimase päeval suutsid endid Sheffield Wednesday, Sunderland ja Manchester United teise liigasse langemisest päästa. Tottenham Hotspurs oli 1920. aastast saadik esimeses liigas; Middlesbrough tõusis esimesse liigasse möödunud aastal ja peab oma koha nüüd Leeds United'iga vahetama, kes ühes Manchester Cityga sinna tagasi tuleb.

Manchesterlased, kes kahe aasta eest langema pidid, jäid möödunud aastal teise liigasse ainult minimaalse väravadiferentsi tõttu, kuid revanscheerisid nüüd kindlalt, võites teise klassi esivõistluse 59 punktiga Leeds Unitedi 57 ja Chelsea 54 punkti ees.

Läbi Berliini tänavajooksu 25 km. peale võitis Brauch 1.33.48,9 lätlase Motmilersi 1.35.39,5 ees.

Praha jalgpalliskandaal.

Tshehhi karika lõpuvõistluses kohtasid Sparta ja Slavia. Kui esimese poolaja 32. min. vahekohtunik Cejnar handsi eest Sparta kahjuks trahvilöögi määras, ei lasknud Sparta kapten Kada seda sooritada. Vahekohtunik vilistas seepeale mängu lõpetatuks. Nüüd tõstis publik põrgukära ja nõudis piletiraha tagasimaksmist. Korraldajad lubasid matschi sõprusvõistlusena teise vahekohtuniku juhtimisel edasi pidada. Sellega ei olnud aga 22.000 pealtvaatajat nõus, kes väljale valgusid ja mängu jätkamise võimatuks tegid.

Davis cup.

Saksa-Kreeka 4:1. Ainsa võidupunkti sai Kreeka v. o. Rumeenia-Belgia 5:0. Poola-Taani 3:0. Inglise-Argentiina 4:1. Ungari-Norra 5:0. Austria-Filippiinid 3:0. Jaapan-Kuuba 5:0.

15.79 kuuli!

Breslaus 6. mail peetud kergejõustiku võistlustel olid paremad tagajärjed: 100 mtr. — Gillmeister 10,7; kõrgus — Rosenthal 1.85; Köpke 1.80; 1.500 mtr. — Schoemann 4.07,0; kuul — Hirschfeld 15.79 (üks tõuge oli veel 15.64,5); 400 mtr. — Kropp 50,6; ketas — Hirschfeld 44.37; kaugus — Baaske 6.65; oda — Molles 58.66.

Dresdenis olid 6. mail tagajärjed: 100 mtr. 1. Gerling 10,7; 2. dr. Vichmann 10,8; 3. Schlösske 10,8; 200 mtr. — 1. Faist 20,7; 2. Storz 22,8; 400 mtr. — 1. Viase 51,9; 800 mtr. — 1. Müller 1.57,9; 2. Güting 1.58,2; 3. Tarnagrocki 1.58,8; 110 mtr. tõk. — 1. Schulze 15,8; 4×100 mtr. — Eintracht Frankfurt 42,0; ketas — 1. Hoffmeister 45,15 (väljasp. võistl. 46.09); 2. Hänchen 43.27; kaugus — 1. Meyer 7.05; 2. Hofmann 7.00; 200 mtr. naist. — 1. Pfau 28,9; 2. Pötzschke 29,0.

Tallinna politsei murdmaajooks

Läinud aastate eeskujul korraldas Tallinna politsei spordiring 3. mail traditsioonilise murdmaajooksu Mustamäelt Falgi aeda, mille nii osavõtjate rohkuse kui tagajärgede poolest kordaläinuks võib lugeda.

Rida noore jõude olid tusedateks konkurentideks saamas vanadele veteräänidele, kel suure pingutusega läks korda esikohti kinni hoida. Kahekordne meister Ertis, kes võistlusväsinuna pidi jooksu lõpul lühikesemaajooksja Tiisfeldti ees kapituleerima, noor jalgrattur Rossmann avaldab annet ka pikamaa jooksus, mille kindlustuseks tema aeg 6,5 klm. 21.34,9 küllaldane tagatis. Märkimist väärib ka Lall'i ja Villo edu. Tervendavalt mõjus osavõtjate peale võistluse korraldamine kahes klassis, kuna harilikult algajad ikka suurvõistlustest kartes suuri „tuuse“, kipuvad eemale jääma. Jooksusport, mis veel 1926. a. võistlustel Riia politseiga Tallinna hellamaks kohaks osutus, on tõusnud kandvamaks alaks politseispordis, seda mitte niivõrd üksikute tuusade arvel, vaid kindla harjutajaskonna tõttu.

Tehnilised tagajärjed

A klass 1. abikomissar J. Tiisfeldt — 20.59,5; 2. kordnik O. Ertis 21.27,8; 3. kordnik E. Läll 22.44,4.

B klass: 1. kordnik E. Rossmann 21.34,9; 2. kordnik S. Birkfeldt 23.16,0; 3. kordnik E. Eller 23.17,0.

J. T—dt.

Itaalia esivõistlused tõstmises,

mis ühtlasi olid ka katsevõistlusteks olümpia-mängude vastu, peeti Milanos. Tagajärjed ei olnud just eriti hiilgavad. Paremmees oli vast Galimberti keskkaalus, siis ka Pariisist hästi tuntud Gabetti ja Tonani. Üldised saavutused olid (järjekorras rebimine, surumine, tõuge):

Sulgkaal — 1. Gabetti 277,5 kg. (90 — 77,5 — 110); 2. Brizzi 267,5 kg. (75 — 85 — 107,5); kergekaal — 1. Quadrelli 275 kg. (82,5 — 80 — 112,5); 2. Cerutti 267,5 kg.; keskkaal — 1. Galimberti 320 kg. (95—100—125); 2. Marchelli 282,5 kg.; poolraskekaal — 1. Muttoni 307,5 kg. (97,5 — 90 — 120); 2. Uboldi 297,5 kg.; raskekaal — 1. Tonani 350 kg. (102,5 — 115 — 132,5); 2. Bottino 330 kg.

Kuuba esivõistlustel jooksis José Barrientos 100 mtr. 10,4 korrates seega ilmarekordi 200 mtr. kattis ta küll kõigest 22,8. Võistluste teised tagajärjed olid: 110 mtr. — Franka 16,0 (Kuuba rek.); kuul — Mendizabal 12.43; 1500 mtr. — Alvarez 4.25,8; 400 mtr. — Gonzales 51,9; kõrgus — Macias 1.63; kaugus — Macias 6.49; 200 mtr. tõk. — Franka 26,2; ketas — Gutierrez 39.73 (Kuuba rek.); oda — Espinosa 48.51; 800 mtr. — Gutsens 2.03,4; teivas — Villa 3.44.

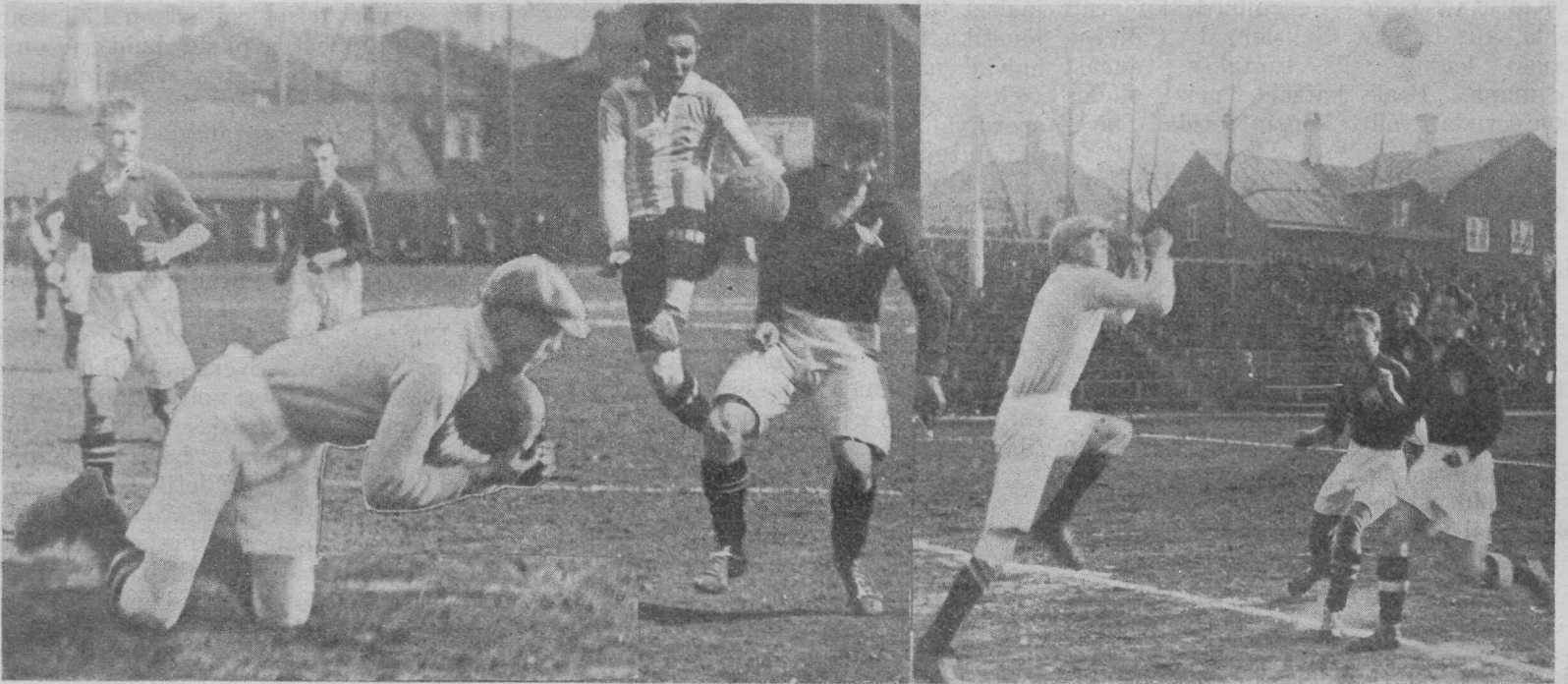
Prantsuse—Portugali jalgpalli maailmavõistlus andis Pariisis 1:1. Portugallased näivad suures hoos olevat, kuna nad hiljuti alles võitsid Hispaania ja Itaalia.

Saksa jalgpalli olümpiameeskond lõi katsevõistlusel Münchenis Schoti professionaalmeeskonda Covenbeath'i 4:2 (2:0).

V. s. Spordil kaks füsedat võitu

IFK lahkus Tallinnast lööduna 0:5.

Riga Wanderersi tuliristsed kolme kuivaga.

IFK külasküigult Tallinna. Momente võistlustest Spordi ja Kalevi vastu.

V. s. Spordi kutsel külastasid Tallinna 5. ja 6. mail Soome punasärgid — JFK, Helsingis kolmandal kohal seisev pallimeeskond. Lennukitest Kalevi väljale tulles leidsid nad eest Kalevi rivistuse. Alul näis, nagu oleks Kalevil soomlaste võitmine õige hõlbus asi. Jõutakse sageli IFK värava alla ja pommid lendavad siit-sealt õige ladusalt. Ükski ei võta aga tükil ajal õiget suuna ja Kull hävitab sisse-mängimata saabastega kolm kindlat võimalust.

Vast 15. min. seab Gerasimov Kulli ja Maureri kombinatsiooni järele 1:0. Juhitumise rõõm ei kesta aga kaua, sest 30 sekundi pärast on tagajärg 1:1. Vaheajalt kuraasikalt tulles võtab Kalev jälle ohjad oma kätte, Gerasimov lööb 50. minutil 2:1, mis lõpuseisuks näib tahtvat püsima jääda, kui ka soomlased on paar surmakindlat palli mööda põrutanud.

74. min. vääratavad aga paar meest Kalevi värava all, pall hakkab edasi ristlema, kuni tüse Lönnberg omale tee puhastab ja 2:2 jalule seab. Nüüd tunduvad soomlased moraalselt olukorra peremeestena, Kalevi vesine lõpuosa rikub ära kogu eelpoolse mulje. 84. min. veab JFK vasakäär läbi, paremäärt Aströmi lastakse ka takistamatult üles tulla ja vaadatakse pealt kui see jala siseküljega kauni söödu võiduks 3:2 Kalevi võrku juhhib.

Järgmisel päeval pistab soomlastega piigid kokku Sport. Meistermeeskond domineerib algusest peale halastamatu ülekaaluga, kuid asi ei taha tal samuti sobida kui Kalevilgi. Biiber, Idlane ja Karm taovad üksteise järele palle lähedalt mööda. Enne poolaja lõpuvilet lööb Oss just 5 mtr. pealt põmaka mööda. Kuigi poolaeg väravateta möödub, jätab ta ometigi vaidlematu Spordi ülekaalu mulje.

Teise poolaja esimene minut toob aga Biiberilt Paali söödust kohe 1:0. 48. min. lööb Oss varavavahile lähedalt sülele, kuid 54. min. paneb sama mees kirja

2:0. 52. min. on Spordi väravas surumine. Vabalöök. Pall näib võrku minevat, kuid kuidagi kargab veel üks soomlane ise ette ja riisub oma meeskonnalt auvärava võimaluse.

Ülejäänud mänguosa kirjeldus oleks ainult Spordi poolt tehtavate väravalööki-de registreerimine, mida lugematul arvul üle värava ja mööda lendab. Kolmest pommist aitab siiski, et tagajärg 5:0 peale tõuseb. 73. min. lööb Idlane 3:0, 74. min. Biiber Idlase söödust 4:0 ja 87. min. üpraus üksikaktsioonist 5:0. Soomlaste saavutusena väärrib märkimist haruldaselt jõuline, madal kaugelöök, mille Tipner mahaviskega pareerib.

13. ja 14. mail külastas Sport Läti uue jalgpalliselti Riga Vanderersi kutsel naaberriigi kapitooli. Vanderers on kokku korjanud omale mitmest seltsist õige hea meeskonna, eesotsas internatsionaalide Jurgensi, Stantschiku, Pladde ja teistega. Sport oli sunnitud nõrgendatud koosseisus Riia sõidu ette võtma, viies täiendusena ligi ka Kalevi Võrgi ja Maureri. Ennustused ei olnud võidu kohta Tallinnas kõige paremad.

Tagajärg osutus siiski ennustusest paremaks. Riia meeskond sai puhtalt 0:3 lüüa, kusjuures tagajärg veel suuremgi oleks võinud olla. Lätlaste tuusad läksid üsna verest välja. Võit oli suurel määral Biiberi töö, kellest tulevast rahvusmeeskonna keskormajast ennustatakse. Esimene pomm oli ta poolt 25 mtr. pealt kaunitl Jurgensi puurinurka istutatud ja paari minuti pärast tema poolt löödud 2:0 pareerimiseks puudusid Jurgensil ka võimalused.

Toores mängus hakati aga nüüdsest peale Biiberile erilist tähelepanu kinkima ja varsti oli mees sunnitud paistesse peksud jalaga väljalt lahkuma. Ta asemele tulnud Laasneril ei puudunud ka häid väravavõimalusi, kuid väravakütina pani ennast sel poolajal maksma üpraus.

Järgmisel päeval seisis Spordil matsch

ees Amatiersiga, kes on tegelikult Läti ni-gelamaid meeskondi. Spordi lapitud koos-seis nägi nüüd aga ka hoopis kesine välja. Kuna back Neumann oli sunnitud Tallinna kooli lõpueksamitele sõitma ja Biiberi jalg kompressides, pandi backiks Reinfeldt, väravasse Laurberg, kuna Tipner keskormajaks toodi.

Tarbetult üldse ettevõetud mäng ei omanud kuigi kõrget tasapinda, viidi aga lätlaste poolt läbi haruldase toorusega. Lööke sadas umbropsu, vaatamata sellele, kuhu nad langesid. Veerandtundi enne lõppu, kui Tipner üht õhupalli tahtis tabada, sai ta back Audrinschilt hoobi vastu säärt, mis luu purustas. Valudes vingerdav Eesti praeguseaja suurim jalgpallimees toimetati haigemajja, kus õige ras- ket vigastust konstateeriti.

Tujus täiesti langenud Eesti meistermeeskond lahkus lööduna 0:1 väljalt, üks pall oli kuidagi Laurbergi vea tõttu Spordi võrku veerenud.

Tipneri õnnetus on katastroofiks kogu Eesti jalgpallisportile. Eriti raske on rahvusmeeskonnal seetõttu oma Balti meistri tiitlit kaitsta. Sportlik läbikäimine lätlastega näib järjest vastumeelsemaks löbuks kujunevat. Fairnessi mõiste jätab sealpool väga palju soovida nii kohtunikkude kui sportlaste endi poolt. Kas tullakse Riias füüsiliselt vigastatuna tagasi või moraalselt haavatuna, kuid tõsist sportlist naudingut ei leita seal pea kunagi. Kui mitte muud, siis suuremat ettevaatust on tarvis suhetes lätlastega.

Politseinikkude teatejooksul

ümber linna politseikooli ja prefektuuri vahel saavutati haruldaselt häid aegu. Võitjaks tuli prefektuur 11.51,0, teine — politseikool 11.55,3. Omalajal, kui spordiseltsid seda teatejooksu harrastasid, ei tahetud naljalt alla 13 min. pääseda.

Kergejõustik Ameerikas

Üks tuntum Saksa sporditegelane, kes hiljuti Ameerika oludega tutvumas käis, kirjutab järgmist:

Kui New-Yorgis kergejõustikku sealt otsida, kus ta näit. Saksamaal (või Euroopas) leidub, siis tuntakse ennast peettununa. Peale katseid neis oludes orienteeruda, võib konstateerida järgmist:

New-Yorgis ei ole ühtki staadioni, mis oleks pühendatud kergejõustikule.

New-Yorgis ei ole ühtki kergejõustiku eriajakirja.

New-Yorgis on, võrreldes tema suurusga, vähe avalikke söeradasid.

New-Yorgis ei ole juuli keskpaigast kuni jaanuari alguseni kergejõustiku võistlusi.

Käsitöölised ja poeteenijad ei näi siin oma vaba aega sellisel määral kergejõustiku harjutustele kinkivat, nagu seda Saksamaal ollakse harjunud nägema.

Sellest tehakse järeldusi, et kergejõustik ei ole Ameerikas sugugi nii heal järjel, nagu seda temast Euroopas mõeldakse. Kontrastina sellele aga seisab tõsiasi, et ühisriigid modernaja olümpiaadide algusest peale kergejõustiku saavutuste ja võitudega esikohal püsivad. Millega seletada seda vastolu?

Mõned eelmärkused on selgusesaamiseks tarvilikud:

Sakslane kultiveerib seda, mis olud talle sunnivad, Ameerikas aga iseenesest kasvab. Sakslased seavad süsteeme, et aluspõhja luua või konsolideerida, kuna Ameerikas süsteem selle aluspõhja resultaat on. Sakslased ehitavad staadioni, et kehaharjutusi harrastada, kuna Ameerikas staadion tarvidusest võrsunud ainsam pääsetee on. See vastab Ameerika vaimule, ja see on Ameerika tagajärjeks edu saladus, kapitali ainult sinna investreerida, kus talt tõeliselt midagi välja tuleb. Ameerikal on näit. väga häid lennukeid, lendureid ja rikkalikult kapitali, kuid siiski ei ole ta lennuasjandus niivõrd arenenud kui Saksamaal. Miks? Seepärast, et ühtki inimest ei leidu, kes ettevõtet subventsioneeriks. Sõna subventsioon on koguni põlatud — baby elab või sureb. Kes töötatöölisi toetada tahab, tehku seda oma pangaraamatust. See on juba kord Ameerika vaim, mille üle meil siinkohal diskuteerida ei maksa. Küsimus on ainult: kes subventsioneeriks kergejõustiku staadioni, kui see sport suvehooajal midagi sisse ei too?

New-Yorgil on kaks staadioni — Yan-

kee Stadion ja Polo Grounds, mõlemad on aga määratud pesa- ja jalgpallile, kuna need spordialad kõige suuremat materjalset tulu annavad. Siiski ei ole kergejõustiku harjutusvõimalused sugugi nii halvad, nagu esimesel momendil järeldada võiks. Pelham Park'is on väljapaistev spordivälj, tema asutaja järele, „Rice Field“ nimetatud, mis oma kivihoonete, tribüünide, ujula ja söerajaga staadioni nimetuse väärrib. Ka New-Yorgi ülikool ja City College omavad haruldasi staadionisarnaseid spordivälju, mis koolidega lähedalt seotud.

Vähesed linna spordiväljad on halvasti korras hoitud ja maha jäetud, sest et nad linnale midagi sisse ei too; ülikooli välja ja Rice Fieldi hoiavad üleval rikkad filantroobid. Milleks ka niipalju spordi-

José Barrientos,

Kuuba suursprinter, kes 100 yardis ja 100 meetris korranud ilmarekorde.

välju, kus suvel ühtki võistlust ei peeta? Suvepühapäevade vabastamine spordivõistlustest ei ole angelsakside maal tingitud mitte traditsioonist või vagadusest. Laupäeval jäetakse maha tolmused kivi-müürid, et week end'i looduses, jõgede ja järvede ääres mööda saata. Sügis on New-Yorgis väga pehme ja kaunis, kuid see ei tasu vaeva veidi enne sisehooaega veel välisshooaega alustada.

Sisehooaeg on New-Yorgile kõik, kuna siin mugavalt soojaksõetud ruumis võib taliõhtuid veeta, millele igasugune klimmbimm seltsib. Fakt, et kahe talikuu jooksul New-Yorgis 25 kergejõustiku võistlust 3.000—30.000 pealtvaatajat külastab, räägib ise enese eest, et ameeriklasel huvi kergejõustiku vastu ei puudu. Kui erilisi delikatesse serveeritakse, nagu Nurmi-Ray või Hahn-Vide, siis on Madison Square Garden täidetud 42.000 inimese poolt ja väljas kätatseb teine sama suur hulk inimesi asjatult sisselaskmist nõudes.

Ameerika spordiliit registreerib sisevõistlusi ja -rekorde ning iga selts peab heaks tooniks vähemalt ühe sisevõistluse ära pidada. Isegi noored jõmpsikad esinevad oma ringkonnavõistlustel. Noortemeeste kristlik ühing, Kolumbuse ordu ja

teised organisatsioonid, kes kehaharjutusi harrastavad, on oma paljudes haruklubides harjutuspaigad sisse seadnud, kus galerii kombel ümber saali käiv jooksutee ei puudu. Tee on korgist vahariidega kaetud, et sammud mitte liiga ei kõlaks. Enamus sarnaseid jooksuteid on küll kõigest umbes 120 meetrit pikad, kuid nad on küllalt nii suured, et talvist treeningut meeldivalt kauniks teha. Suuremate spordiseltside saale kasutatakse vahetustega, kuna nõudmine nende järele väga suur. Et New-Yorgi või Newargi Athletic Club'i liikmeks saada, peab kuudeviisi kandidaatide nimekirjas seisma, kui just kuulsus ei olda, sest üle teatud piiratud arvu ei tohi nende klubide liikmehulk tõusta.

Elu neis klubides erineb tunduvalt Saksa omadest. Kergejõustiku osakond on seltsi tuum, kuigi golfi-, tennise- või jahiosakond teda oma sissetulekutega üleval peavad, millele lisaks isiklikke annetusi tuleb. New-York Athletic Club, kelle liigete arv 7.000 (noorte osakonda tal ei ole), ehitab omale uut maja, mis 7½ miljoni dollarit maksma läheb. Loomulikult pidi klubi selle summa laenama. Majas on ka hotell ja osa ruume üüritakse büroode alla.

Ameerika noored käsitöölised ja äri-teenijad ei harrasta sel määral kergejõustikku kui Saksamaal. Mängitakse pesa- ja korvpalli ning rugbyt või käiakse ujulas või poksikoolis. Kergejõustik on koolide ja ülikoolide lemmikala, kus Ameerika selles suhtes kõigi teiste maade harrastuse üle trumpab. Koolil on kas oma spordivälj, või asub seesugune tal kõige lähemas naabruses, nii et sõidu ja ettevalmistusega treeningu lust ei saaks rikutud. Tähtsaim tegur aga iga kooli juures on hea spordiõpetaja, kes iga õpilast tunneb ja teda individuaalselt käsitab. Nii saavutab pea iga õpilane mõnel kergejõustiku alal suure vilumuse. Kergejõustikust leiavad veel elavamalt osavõttu rugby ja pesapall, kuid kergejõustikku peetakse autoriteetsetes ringkondades neist siiski kaaluvamaks.

Kergejõustiku eriajakiri ei saa New-Yorgis seepärast püsima jääda, et poliitilised ajalehed juba väga laialdaselt kergejõustikku käsitavad. Tihti on New-Yorgi lehe spordiosakond tunduvalt suurem Euroopa tervetest suurlehtedest. Spordi reportereid ja toimetajaid on igal lehel terve leegion. Iga mees peab päeva jooksul lehele midagi kirjutama. Honorar on harilikult 35 senti (umbes 130 senti) — selle eest maksab kirjutada. Mitmedki mehed löövad ka ridadega Euroopas tundmatuid rekorde.

Jalgpalli- saapaid

üksikult ja hulgaviisi
odavate hindadega

soovitab

**Esimene Tallinna
Vilditööstus**
Tallinn, Heeringa 4
kõnetraat 20-75

Spordiäri

RESEV-RESEL

Tallinn, Toompuiestee 19,
telef. 20-19.

Soovitab oma valmis-
tatud spordi ja võim-
lemise abinõusid.

Pilk lennanud käsipalli hooajale.

Eesti korvpalli meistermeeskond, Vene spordiselts Vitjas.
Seisavad vasakult: Klöscheiko 2, Klöscheiko 1, Selenoi, Ivanov, Tscherepatkin.
Istuvad: Baumann, Timtschenko ja Riives.

Käsipalli hooaja lõppedes pole üleliigne teha lühikest tagasivaadet ja kokkuvõtet hooaja tegevusest.

Läinud hooaja kestel võis eriti rõõmustavat asjaolu tähele panna, nimelt levib käsipall meie sportlaskonnas iga aastaga ikka enam ja saab populaarsemaks.

Pakub ju käsipall nii paljugi huvitavust ja põnevust võistlejale kui ka vaatajale.

Asudes nüüd võistluste lähemale vaatlusele, võib ka mängus arengut alla kriipsutada. Mäng on muutunud kiiremaks, olles ühtlasi juba kombinatsioonirikkam. Samuti on tarvilusel sügisest peale viiemehekaitse, millise Vitjas tarvitusele võttis esimesena. See on muutnud mängu, nii et enam ei taha praeguses korvpallis kolme-nelja aasta eest mängitud korvpalli ära tunda. Ainult visked on meeskondil ikka veel endiselt nõrgad. Kuid hoolsa treeningu juures võib ka see viga kaduda ja võime näha ameerikalikke tagajärgi 120:82 jne.

Käesolev hooaeg on olnud eriti võistlusrohke. Sügisel korraldas Kalev oma võimlas iga pühapäev võistlusõhtuid, misugused kestsid peaaegu novembri lõpuni. Ühel ajal pidas ka Tall. Kesk. Spord. ühing keskkoolidele iga-aastaseid meistrivõistlusi. Need lõppesid märtsis. Enne viimaste võistluste lõppu alustas käsipalli liit Eesti käsip. esivõistlustega. Nagu teada tulid me e s t e l e 1. kl. meistriks: korvpallis — Vitjas ja võrkpallis — Tartu NMKÜ 2. kl. mõlemil alal: Tall. Greif.

Tallinn pidas linnavõistluse Tartuga, missuguses võistluses võitjaks jäi Tallinn. Tartu pidi oma kõvemal alal — võrkpallis — Tallinna ees kapituleerima. Maavõistlus Lätiga — Tallinnas — võitis Eesti meeskond n. ö. üle noatera, saades võidusilma viimasel minutil. Ka Riia-Tallinn tõi võidu viimasele. Siis pidasid võistluse veel Tartu ja Pärnu, kus loomulikult esimene võitjaks tuli. Veel käis Tall. NMKÜ Riias, sealse YMCA-ga võistlemas. Selle ainukese eestlaste välisseltsi võistluse kaotasid Tall. NMKÜ noored mängijad, võites ainult võrkpallis 1 mängu.

Jõudes nüüd üksikmeeskondade juure, peab siin esikohal mainima noort, käesoleval aastal asutatud Kalevipoja meeskonda. Eesti esivõistlustel oli ta kõva pähele mitmele vanemale meeskonnale. Ta omab hea ja tugeva materjali, niihästi korv- kui võrkpallis.

Praegu on see materjal alles pooltoorel kujul, ning süstemaatilise treeningu juures võiks sealt saada rahvusvahelise tasapinnani ulatavaid mängijaid.

Teine noor algaja, kes samuti alul laineid löi, oli Tall. NMKÜ. Kuid hooaja lõpul hakkas ta täht langema ja kahvutama. Välkturniiril kukkus ta läbi.

Vanemaist meeskonnist väärib tähelepanu Vitjas, kes käesoleval aastal meistriks on tõusnud. Ta omab hea ja kiire edu-rivi. Sama tubli on ka kaitse.

Elksmeister Sport esines hooaja lõpul jällegi edukalt. Kord oli ta täht hoopis langenud. Tõi isegi välkturniirilt 2. koha ära.

Halvasti on käinud käesoleval aastal Kalevi käsi. Läinudaastane kahekordne meister pidi sellega nüüd leppima, et kaotas mõlemad tiitlid. Ta on pidanud 3 korda Vitjasile ja kord Kalevipojale alla vanduma. Esimene temale ainult 2 korda. Tema all stardivad mehed, kes juba vanaks on jäänud. Nad on oma aja läbi mänginud. Ning vana stiiliga astuda nüüdse uue vastu on mõttetus. Ka Tartu on edusamme teinud. Seda peamiselt võrkpallis. Tugevam on Tartu NMKÜ, kes tuli Eesti meistriks. Hea on surujate klass. Heade tõstjatega võiks see kujuneda üheks parimaks Euroopas.

2. kl. on lubavate omadustega Greif. Vanameister ÜENÜTO näib oma esialgses edus tagasi minevat.

Naistel tulid meistriks: 1. kl. korvpallis — Makkabi, võrkpallis — Kalev. 2. kl. korvpallis — Noorsepad ja võrkpallis — Kalevipoeg.

Naiste klassis näib käsipall tagasi minevat. Seda peamiselt Tallinnas, kus võistluse all arvatakse edvistamist platsil ja tehakse käte-jalgadega õrnu liigutusi. Võetakse seda kui demonstreerimist,

mitte kui võistlust. Ning pole ime, kui mäng selle all kannatab. Siin võib Tallin õpetust võtta Tartult. Seal võetakse võistlust nii kuidas ta on.

Ka oli konkurents võrdlemisi väike naiste klassis. ÜENÜTO loobus võistluste keskel mängust. Seda komm. g. juhataja, kuhu suurem osa mängijaid kuulus, keelu põhjal. Nii jäi väga kergeks naiste klass.

Nüüd, kus mängijad suvele vastu tõttavad, ei tohiks ükski mängija unustada käsipalli, mida võib suvel õues mängida. See oleks heaks vormisaamiseks sügisel väga tarvilikuks harjutuseks.

Kalevi murdmaajooks Pirital

pühapäeval, 6. mail oli kukkunud päeva peale, mli pealinn otse ägas murdmaajooksude rohkuse all, mistõttu osavõtjate arv 10 peale kahanenud oli, kuigi startisid kõik paremad kohalikud jõud, välja arvatud Ertis, kes tundis peale 2-he võistluse endale puhkuse küll parema olevat. Oodati põnevusega Beldsinski ja Laursoni vahelist revansh-duelli, kuid ka see jäi tulemata. Beldsinski võitis 4 klm. jooksumaal kuidas tahtis ja lõpuks kippus vahe nende vahel kuni 100 meetrini kärisevama. Vaadeldes seda jooksu ennast kui ka jooksurada, peab järeldama, et raja poolst oli murdmaatee peatselt võrdne jooksuringle ja võib julgesti öelda, et Beldsinski ka söerajal oleks oma paremuse Laursoni üle pannud maksma. Viimane on jätnud omale lõpuks lühikese tõntsi sammu, ning hoolimata suurest jõukulutusest on edasiminekuks vaeviline. Laursoni läinud aegade manager, vanameister Kiilim, ei ole veel lootust kaotanud, lubades viia Karla kolme nädalaga endiste võimete juure juhul, kui Karla jälle tema näpunäidetele alistub. Jutuajamisel põhjendas Kiilim, et Laursoni varvassammu vahetamine temale saatuslikuks saanud on. —

Paal tuli kindlalt kolmandaks, hoides nähtavasti oma jõudu jalgpallimängu soomlastega. Neljandaks platseeris Estam, viiendaks Rebas. Tiisfeldt, kes jooksu alul kinga jökke pillas, jooksis kingata ning jäi kuuendaks. Mis puutub edespidistesse murdmaajooksude korraldamistesse, siis tuleks neid viia eranditult Pirital, kuid jooksupäevadeks tuleks võtta senini valitud hobusetee ja sihtide asemel igasugust metsamaastikku, mis annaks tõelise murdmaa ilme.

Tehnilised tagajärjed:

1. F. Beldsinski, Kalev, 14.11,4; 2. K. Laurson, Kalev, 14.30; 3. H. Paal 14.52; 4. A. Estam, Kalev, 15.05; 5. E. Rebas. J. T—dt.

Dempsey oli kohtuprotsess oma endise manageri Kearns'iga, milles see temalt 700.000 dollarit nõudis. Kohus tühistas nõudmise.

Sharkey löi Nev-Yorgis 20.000 pealtvaataja ees Jack Delaney 1. roudil k.o. Matschi kestus oli kõigest 1 min. 13 sek.

Schmeling oli sunnitud oma Saksa raskekaalu poksimeistri tiitlist loobuma, kuna ta käevigastuse tõttu ei saanud Haymanni väljakutset vastu võtta. Tiitli peale poksivad nüüd Diener ja Haymann.

Kuidas meie Antverpenis käisime.

II.

Maikuus kolis sõjaväe spordikursus Tondilt Kosele suvekorterisse. Kursuse kasutada oli praegune ajakirjanikkude puhkekodu Kose kõrgel mäekallakul ja Scheeli suvila sealsamas all jõe ääres, ühes nende vahel asuva lageda muruväljaga. Kui elu talvel Tondil oli juba kaunis olnud, muutus see Kosel otse paradiislikuks.

Haruldaset kaunis maakoht, suured põlised tammed, vahtrad, männimets, jõgi, heinamaad, viljapuu- ja juurviljajaid jne. Hommikul är gates tehti jalutuskäike, jookse, mille järele jõkke sulistama mindi, siis järgnesid treeningutunnid, lebamine päikese käes, vallatamine, hulku mine, paadisõidud, jälle vahelduseks ujumist, sooja piima, jälle mingisugust tegevust, laulu, muusikat, nii kuni hilisõhtuni. Kogu aeg palja ülemise kehaga, lühikestes spordipükstes, mille tõttu mehed varsti kõik pronksvärvi kehale omandasid. Kogu elu oli suur looduse ja enese nooruse nauding, muretu, päikeseküllane, kus tähtsamaks sihiks näisid olevat ainult sportlikud saavutused.

Treeneriti päev läbi, kuid see ei väsitatud. Mida rohkem tehti, seda hõlpsamaks, kergemaks läks. Vahel, kui juba jõgi säras hõbedasel kuupaistel ja ööbik oma intiimsemaid ilutsemisi vilistas, välkus veel metsas ketas puude vahel.

Ja mehed arenesid hullupööra. Iga päevaga tõusid tagajärjed, rekorde ületati iga päev vahetpidamata. Siis küpses Klumberg ilmameistriks, siis omandas Neuland oma imestamisväärse võime hiilgava lihvi, siis kerkisid Pürn, Tammer, Ever ja teised peajagu kõrgemaks sellest, mis nad varem olid.

Kandvam figuur Kose suveparadiisis oli „Pikk Juku“ — Johannes Reimann — mees, kes üle kahe meetri pikk, raskus üle seitsme puuda, saapanumber vist 56. Ministeeriumi korraldusel anti talle kahe mehe toidunorm ja kahekordne varustus-

norm. Temast loodeti seninägematut spordikangelast teha, kuigi mees ise ajast suuremat ei hoolinud. Talvel püüdis ta maadelda, parteris ei saanud teda keegi liigutada, kuid üle puusa teda lüües võis ta elu kaotada, tõusis määratu kondikolin, kui oleks elevant maha langenud. Silda ei kannatanud ta kael sugugi teha.

Suvel hakati „Pika Jukule“ visketechnikat pookima. Enmustati 50 mtr. ketast ja 16 mtr. kuuli on tal tühi asi. Mees võtab ketta, see kaob kui rubla raha ta peopesale. Hoovõtusammud ei hakka mehele kuidagi külge, kuid hoota, paigalt ketast käest lahti lastes, loperdab see oma 37—38 mtr. kuidagi ära. Näha on, et 10 mtr. võiks hõlpsasti juure tulla, kuid tehnika ei klapi kuidagi. Veel hullem lugu on kuulitõukega. Oodatud 16 mtr. asemel langeb kuul juba 8 meetri kriipsul maha ja väikesed kärbeskaalu kursandid lükkavad tast raudmuna enam. Nii jäid Juku sportlikud suursaavutused tulemata, kuid mõnesuguseid suursaavutusi püstitas ta ikka. Need olid näit. söömise ja muul alal. Kord ühel pühapäeval, mil Juku korrapidajaks oli ja kuus joobnud madrust ta kallale kippusid, tuuseldas ta need hõlpsa vaevaga läbi ja talutas kangelaslikult neist kursuste kartserisse, milleks osutus maja all olev kartulikelder.

Hakkas saabuma olümpia katsevõistluste aeg. Meeste vorm on nii kaugele jõudnud, et treeningul järjest Ameerika ja Soome paremaid kergejõustiku saavutusi ületatakse. Klumberg ja Tammer veavad omavahel 1.000 marga peale kihla — kas saavutab esimene kümnevõistluses enne 8.000 punkti (vana arvamise järele) või teine 15 meetrit kuuli. Viimane näib oma asja peale treeningu kohaselt enam kindel olevat.

Tulevad võistlused, suurvõistlused, Klumberg püstitab uue ilmarekordi 8025 punktiga, Tammeril on ülim aeg 15 meetrit saavutada. Tuleb enne võistlust platsile proovitõukeid tegema. Kuul lendab hoota tõugates 13.50, 13.60, 13.70. 15 meetrit peaks kindel olema, treeningul on ikka hoota ja hooga tõugete vahe poolteist meetrit olnud. Vahepeal tuleb aga sagar vihma, tõukeplats läheb pehmeks. Kõik tõuked ebaõnnestuvad, katsevõistluse tagajärjeks jääb 13.93. Kihlvedu on kaotatud.

Klumbergile aga juubeldatakse tugevasti. Minnakse „Lindenisse“ lõunat sööma, laud on pakutud kursuste ülema poolt, hiljem sõidetakse autodes Kosele. Klumbergi õnn on üldine, kõik juubeldavad kaasa.

Võidu läheneva olümpiaadiga suurenevad meeste võimed, kasvab eneseteadvus. Ka tõstjad ja maadlejad küpsevad silmnähtavalt. Neuland, Schmidt, Kõiv, Raag, Tammer edenevad üksteise võidu. Raag jõuab meestest esimesena üle 300 naela piiri kahega tõukes, pea tulevad ka teised järele. Kahega rebivad Neuland, Raag, Tammer 90—95 kilo. Soomest tuleb Tallinna võistlema Soome suur-tõstja Rudolf Ekström, kes aga meie raskekaallastest paremaks osutub.

Maadlusegrupis arenevad hästi Klein, Pütsep, Müller, Tenestin, Steinberg, Peterson, Kaasik ja teised. Korruga sigineb juure veel üks suurmaadleja — Venemaal opteerub Eestisse Rudolf Rone, Pütsepa ja Neulandi kaaslane Peterburi Kalevist, ainsam kardetav vastane enne revolutsiooni Soome parematele. Mees on kergekaalust poolraskesse siirdunud, on Venemaal tsirkustes ringi rännanud ühes Poliseaga, on hiilgevormis, heidab suplesse igapidi, puusaheitel ja muud lendavad haruldase väledusega. Ollakse päris kindlas veendumuses, et mees võiks olümpiaadil auhinnale pääseda, kuid jälle on häda seal. Ülesandmiste tähtaeg olümpiaadile on möödunud, mees peab koju jääma. See rikub Rone tuju, teeb ta õnnetuks ja kurjaks. Sõidab Eestist minema, Riiga, ja sellest ajast peale on ta lätlaste suurmaadleja Rudolfs Ronis.

Kui õnnetused hakkavad tulema, siis tuleb neid järjest. Pütsep, keda olümpia võitjaks peetakse, jääb raskesti haigeks. Ei mäleta enam, mis see oli, kas soetõbi, kõhutõbi või kopsupõletik, kuid meie kartisime kõik juba, et peame Pütsepaaga jäädavalt jumalaga jätma. Mees tuli siiski varsti Kosele tagasi, olles luu ja nahk, varri endistest võimetest. Hakati küll teda kõigiti poputama, ka treening võeti aegaraiskamatult käsile, kuid igaüks tundis, et Pütsep ei ole enam see, mis enne haigust.

Möödukalt ja mõnusalt möödusid säravad päevad Kosel, kehad tõmmusid, lihased paisusid, iga poor imes jõudu priiskavatelt loodusandidelt. Öhtuti ei tahtnud uni kuidagi tulla, jõel laulsid ja huiksid paarikesed paatides võidu linnuperega, kuna mehed munkadena hämarates tubades oma suuruselmaid unistasid, võõraid kiirgavaid linnu silmapiiril virvendamas nägid, võõraid merelõhnu haistsid, sõrmedel vastaseid lugesid ja sentimeetritest aina unes ja ilmsi seletasid.

O.-ü. „ESTO“

Tallinn, Pikk tän. 47,

Telefon 10-02.

Soovitab kõiksugu spordiabinõusid parimatest kodu- ja välismaa tehastest.

Välismaalt kohale jõudnud ping-pongi kummiga kaetud reketid.

Ladus suuremal arvul spordikirjandust.

SUVISEKS HOOAJAKS
igasugu
spordiabinõusid.

Spordiseltsidele, sõjaväelastele ja koolidele
hinnaalandus.

Kaubamaja

„Sport“

Tallinn, Narva mnt. 19,
kõnekr. 23-00.